

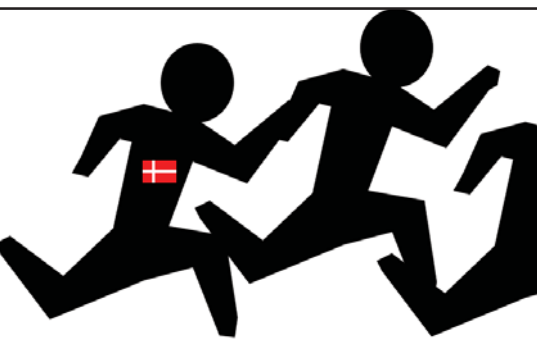

TEKNOLOGISK
INSTITUT

VIDEN TIL TIDEN

NY VIDEN OM ERHVERVSMÆSSIG UDVIKLING OG
VÆKST FRA ANALYSE OG ERHVERVSFREMME,
TEKNOLOGISK INSTITUT

NR. 8 - December 2012

Danmarks konkurrence-
evne under pres

4

Fremtidens Danmark er
faglært

12

Netværk for social
innovation i gang

14

NYHEDSBREV

INDHOLD

2012

8. udgave

Storm over Danmark	3
Danmarks konkurrenceevne under pres	4
Nøgleteknologier: Det var jo dem VI skulle leve af	6
It's all about innovation	7
Kommuner er drivkraft for grøn vækst og nye job	8
Europa skal leve af affald	9
Mens vi venter på innovation i uddannelsessystemet	10
Fremtidens Danmark er faglært	12
Behov for nye kompetencer i industrien	13
Netværk for social innovation - arbejdet er i gang	14
Om Analyse og Erhvervsfremme Kontaktoplysninger	16

STORM OVER DANMARK

I september kom World Economic Forum med sin årlige karakterbog i form af konkurrenceevneredegørelsen for 2012. Teknologisk Institut, Analyse og Erhvervsfremme, har som World Economic Forums nye partner på undersøgelsen i Danmark haft indgående lejlighed til at studere de mere end 100 indikatorer og de 144 deltagende lande.

Danmark presset på konkurrenceevne

Analysen viser for det første, at virksomhedernes rammevilkår er af afgørende betydning for konkurrenceevnen. Rammevilkår er ikke længere kun et spørgsmål om veje og lufthavne, men i høj grad også et spørgsmål om, hvorvidt vi får nok ud af skattekronerne og de investeringer, der skal ruste os til morgendagen. For det andet har de deltagende virksomheder talt, og resultatet er, at den samlede vurdering af Danmarks konkurrenceevne fra 2007 til 2012 er faldet fra en 3. plads til en 12. plads.

Skindet på næsen

Vi danskere skulle ifølge internationale målinger være verdens lykkeligste folkefærd. Så skal vi nu ikke glæde os over, at vi trods alt ligger så pænt? Vi er trods alt kommet ud af krisen med skindet delvist på næsen sammenholdt med så mange andre lande i Europa.

Eller er udfordringen, at vi er endt med at blive lidt for selvtilfredse uden helt at erkende og tage bestik af globale udviklingstrends og udfordringer?

En ny innovationsstrategi for Danmark er på vej. Hvad den samlet set vil bringe af reel innovation, kan vi endnu kun gætte og håbe på. Tallene fra World Economic Forum er et pejlemærke, men et, som vi nok bør tage ad notam. Specielt fordi tallene også peger på en grundlæggende mistillid til de politiske beslutninger, hvad angår områder som gennemsigtighed i beslutninger, ressourceeffektivitet og i forhold til, om de offentlige serviceydelser virker fremmende for virksomhedernes performance.

Andre lande som Singapore, Schweiz og Finland er også godt på vej. Disse lande er ikke bare karakteriseret ved en stærk offentlig sektor og et tæt offentligt-privat samspil. De satser også i stigende omfang på globale vidennetværk, hvor der er klare langsigtede sigtelinjer, hvad angår forskning, udvikling og innovation.

Mod et nyt år

Samtidig vil jeg gerne ønske vores mange læsere tak for året, der gik, og alt godt for 2013. Vi ser frem til samarbejdet i det nye år, hvor mange vigtige dagsordener er på trapperne – dagsordener som er afgørende for, at vi får skabt fundamentet til et innovativt, ansvarligt og konkurrencestærkt Danmark.

Glædelig jul og godt nytår!

Hanne Shapiro, Centerchef
i Analyse og Erhvervsfremme,
Teknologisk Institut.

DANMARKS KONKURRENCEEVNE UNDER PRES

World Economic Forum udgiver hvert år en rapport, som sammenligner konkurrenceevnen i verdens lande. For 6-7 år siden stod Danmark på sejrsskamlen som et af verdens tre mest konkurrencedygtige lande. Men siden er vi blevet overhalet af andre. I 2011 var vi på en 8. plads, og i år blev det kun til en 12. plads.

De danske styrker: uddannelse og fleksibilitet

En 12. plads er en flot placering. World Economic Forum skriver om Danmark, at vi – ligesom de nordiske lande – drager fordel af at have yderst velfungerende og meget transparente institutionelle rammebetingelser. Danmark ligger i top, hvad angår fleksibiliteten i arbejdsmarkedet. Men på andre punkter – blandt andet vurderingen af uddannelsessystemet – er det gået tilbage. Danmark taber terræn.

Danmark har siden den flotte 3. plads måttet se sig distanceret af stadig flere lande. I 2007 lå USA og Schweiz foran Danmark. I 2012 ligger Schweiz, Singapore, Finland, Sverige, Nederlandene, Tyskland, USA, Storbritannien, Hongkong, Japan og Qatar foran Danmark. Mere end 600 millioner mennesker i verden bor i et samfund, som er mere konkurrencedygtigt end Danmark.

Virksomheder konkurrerer på marginaler

Det danske tab af konkurrenceevne kan ikke forklares med ændringen i en enkelt faktor. Sammenligner vi 2012 med placeringerne i 2007, hvor Danmark samlet set var på en 3. plads, har Danmark tabt terræn på samtlige faktorer – med undtagelse af den teknologiske parathed, hvor Danmark ligger på en flot 3. plads. Et dyk ned i tallene giver flere forklaringer.

Mange danske virksomheder har de seneste år i stigende grad måttet erkende, at de konkurrerer på marginaler. De udenlandske konkurrenter er simpelthen blevet dygtigere.

Samtidig er skat og afgifter et konkurrenceparameter, som gang på gang bliver fremhævet i den danske debat.

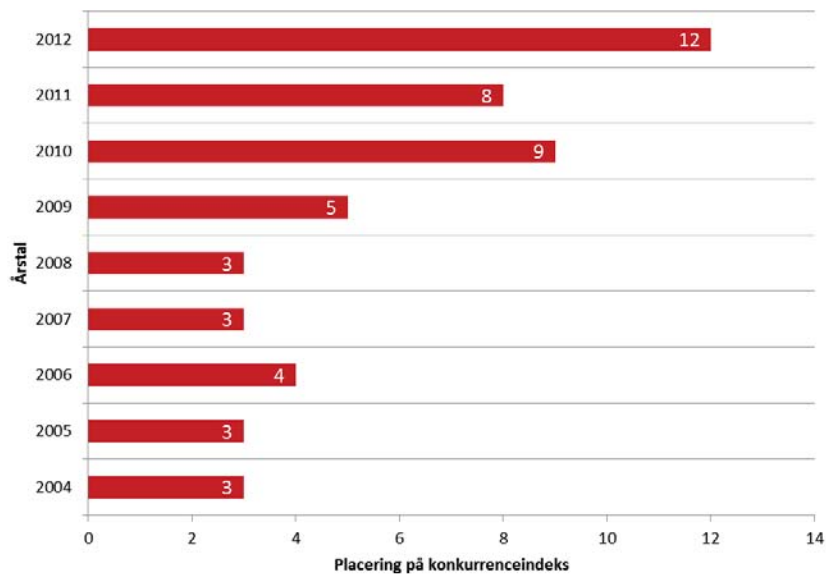
HVORDAN MÅLES KONKURRENCEEVNE?

Konkurrenceevne defineres af World Economic Forum som det sæt af Institutioner, politikker og faktorer i et land, som afgør produktiviteten i et land. Alle delta-gende lande er kategoriseret i tre grupper defineret ud fra blandt andet størrelsen på bruttonationalprodukt per indbygger.

Indekset baseres på statistiske nøgletal og en undersøgelse blandt virksomhedsledere i 144 lande. Indekset er et resultat af den mest omfattende undersøgelse i verden. Indekset består af mere end 100 indikatorer, og i den samlede beregning vægtes de forskelligt, alt efter hvor avanceret det enkelte land er. Fattige lande vinder relativt mere på Indekset for at have styr på fx korruption og en effektiv offentlig administration end avancerede, industrialiserede lande som Danmark. Hos os er det markedseffektivitet og innovation, der batter mest.

Teknologisk Institut er den danske partner for World Economic Forum, og vi har haft ansvaret for undersøgelsen blandt de danske virksomheder.

Danmarks placering på det globale konkurrenceindeks 2004 - 2012

Danmark er faldet fra en 3. plads i 2007 til en 12. plads i 2012 på det globale konkurrenceindeks.

Kilde: World Economic Forum, 2004-2012.

Hvis den danske konkurrenceevne alene blev bestemt af skatte- og afgiftsniveauet, ville Danmark ligge på en 133. plads.

Får vi nok ud af offentlige investeringer?

Når vi nu har et højt skattetryk, så er spørgsmålet måske snarere, om får vi nok ud af de offentlige investeringer i lyset af, at alle OECD-lande investerer markant i uddannelse, forskning og innovation i disse år. Danmark ligger i den pæne ende. Men er den pæne ende er godt nok, hvis vi fremover skal være i stand til at oversætte regeringens ambitioner om Danmark som løsningernes land til innovationer med ægte internationalt markedspotentiale?

En stærk og kompetent offentlig sektor kan være med til at fremme innovation på nye teknologifelter gennem offentlig-private samarbejder. Her står det faktisk rigtig skidt til. Danmark ligger på en 63. plads. Er forklaringen for mange og for usammenhængende projekter, eller at vi i det hele taget endnu ikke har formået at få defineret det offentlige rolle som innovationsdriver inden for områder som grøn teknologi, vandforsyning og sundhedsteknologi?

Udenlandske investeringer i Danmark er stagneret

Teknologisk forskning, innovation og vidensamarbejder om teknologisk forskning og innovation er i dag globale. Selvom kun én procent af virksomhederne i Danmark er udenlandsk ejede, beskæftiger de 20 procent af den private arbejdsstyrke, og de står for 27 procent af eksporten. De udenlandske investeringer i Danmark er stagneret og ligger på samme niveau som i 2007. Det slår ud i WEF-analysen, idet Danmark her ligger på en 52. plads. Det kan tyde på en al for svag kobling til de globale vidennetværk?

For de innovationsintensive virksomheder er det også afgørende, at de finansielle institutioner er velfungerende. Og hvad angår adgangen til venture kapital, ligger Danmark i år på en 69. plads.

Faldet fra en 3. til en 12. plads i det globale konkurrenceindeks tænder således flere advarselsslamper for den fremtidige konkurrenceevne og innovationspolitik i Danmark.

NØGLETEKNOLOGIER: DET VAR JO DEM VI SKULLE LEVE AF?

Nøgleteknologier - eller *Key Enabling Technologies* - anses som afgørende for Europas fremtidige konkurrenceevne og muligheder for at imødegå de store sociale og miljømæssige udfordringer, som ligger foran os. Nøgleteknologierne omfatter blandt andet nanoteknologi, mikro-/nanoelektronik, avancerede materialer og industriel bioteknologi og indgår i mange forskellige avancerede produkter – ofte i kombination med hinanden.

Videnstunge arbejdspladser trækkes væk fra Europa

Europæisk industri har en stærk position inden for nøgleteknologierne, men er udsat for intens global konkurrence. I mange konkurrerende lande uden for EU er der forskellige støtteordninger og andre tiltag, der er målrettet mod at tiltrække udenlandske investeringer i forsknings- og produktionsfaciliteter inden for nøgleteknologierne. Det betyder, at avanceret, højteknologisk produktion og videnstunge arbejdspladser trækkes væk fra Europa.

EU-Kommissionen har bedt Teknologisk Institut og vores europæiske partnere om at undersøge, hvad det er for virkemidler, andre lande tager i anvendelse for at styrke deres position inden for nøgleteknologierne.

Hvordan påvirkes investeringsbeslutning?

I takt med at forskning, udvikling og innovation i stigende omfang foregår i globale værdikæder og med involvering af dybt globaliserede virksomheder, er det urealistisk at forestille sig, at europæiske teknologi- og videnintensive virksomheder vælger at blive på egen spillebane. Der er behov for at gentænke forsknings- og innovationsvirkemidler til en ny globaliseret virkelighed.

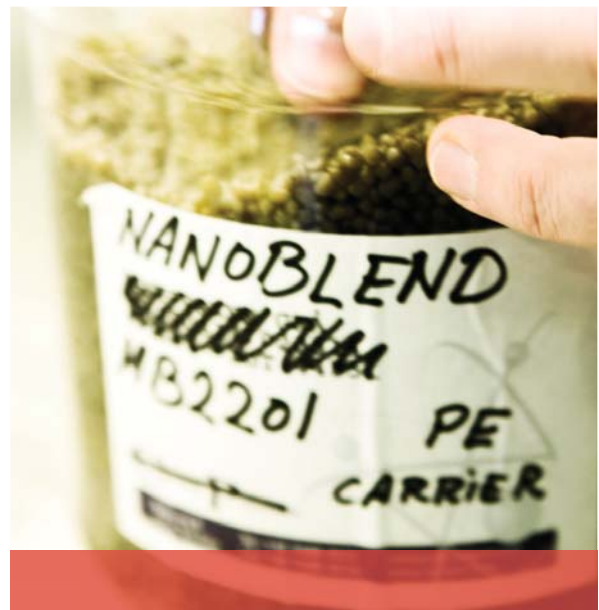

Janne Sylvest
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 2674
jns@teknologisk.dk

Derfor har opgaven til formål at give en dybere indsigt i hvilke midler, der tages i brug for at tiltrække og fastholde teknologiorienterede virksomheder i Europa, og hvilke faktorer, der er afgørende for deres investeringsbeslutning.

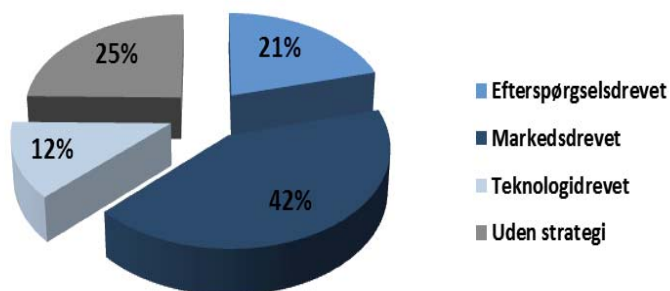
Kan eksisterende regler og rammer udnyttes bedre?

Målet er at finde ud af, om en bedre udnyttelse af de eksisterende regler og rammer (fx Verdenshandelsorganisationen WTO og de europæiske statsstøtteregler) kunne være et redskab til at øge den globale konkurrencekraft og ikke mindst evnen til at tiltrække internationale investeringer – og dermed øge Europas konkurrenceevne inden for nøgleteknologierne.

IT'S ALL ABOUT INNOVATION

I den seneste analyse fra World Economic Forum er Danmark faldet tilbage til en 12. plads i forhold til de økonomier, vi normalt sammenligner os med. Tilbagegangen skyldes blandt andet vores manglende fokus på teknologidreven innovation og adgang til nye teknologier. Det konkluderer en ny undersøgelse om innovationsstrategier blandt 400 danske små og mellemstore produktionsvirksomheder.

Virksomheders valg af innovationsstrategi

Kilde: Undersøgelse blandt 400 danske små og mellemstore produktionsvirksomheder foretaget af Teknologisk Institut i 2012.

Strategisk tilgang til innovation betaler sig

Danske produktionsvirksomheder har oplevet et stigende pres fra kinesiske konkurrenter med lavere løn- og produktionsomkostninger. Produktionsvirksomheder skal derfor være smartere og udnytte deres innovative evner langt bedre.

Teknologisk Institut har undersøgt hvilke innovationsstrategier, danske produktionsvirksomheder egentlig vælger – og om det virker. Undersøgelsen viser, at der er et stort potentiale for at forbedre konkurrenceevnen i danske produktionsvirksomheder via en strategisk tilgang til innovation. I dag har en ud af fire produktionsvirksomheder ikke en klar innovationsstrategi, og netop disse virksomheder klarer sig dårligere – både hvad angår produktudvikling og virksomhedens bundlinie. Tre fjerdedele af virksomhederne i undersøgelsen har en klar strategi for innovation. Men hvad indeholder disse strategier så?

Undersøgelsen identificerer tre forskellige innovationsstrategier, der er drevet af hhv. efterspørgsel, marked og teknologi. Som udgangspunkt er der ikke én af disse strategier, der er mere rigtig end de andre. Hvad, der er vigtigt, er, at tilgangen er tilpasset produktet, markedet og konkurrenterne.

Hovedparten af de danske produktionsvirksomheder har valgt en markedsdrevet innovationsstrategi, hvor prisen er det væsentligste konkurrenceparameter. De færreste har valgt en teknologidrevet innovationsstrategi, og det hænger bl.a. tæt sammen med de omkostninger, der er forbundet med forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Udvikling sammen med kunderne

Skal danske små og mellemstore virksomheder klare sig fremover, er det afgørende, at der i højere grad tænkes strategisk omkring innovation. Virksomhederne skal forstå kundernes behov og formå at udvikle løsninger sammen med kunderne. Det kræver typisk et bredere samarbejde på tværs af afdelingerne i salg og produktudvikling.

Not invented here

Tidligere analyser fra Teknologisk Institut viser, at både USA og Asien er bedre end os i Europa til at indarbejde nye teknologiske indsigter og omsætte dette til nye produkter og løsninger. Derfor er der behov for at styrke små og mellemstore virksomheders adgang til nye teknologier. Hvis virksomhederne ikke selv har den fornødne kapacitet til at udvikle og forske, må samarbejdet med vidensinstitutionerne styrkes.

Men det kræver, at virksomhederne er åbne over for nye idéer. Det næsten nydanske begreb *not invented here* dækker over en skepsis over for viden eller idéer, der kommer udefra. Og dette afspejles også i denne analyse, hvor en stor del af virksomheden netop ikke er åben over for nye ideer eller samarbejder – ligeså vel som fejlskud ikke accepteres.

KOMMUNER ER DRIVKRAFT FOR GRØN VÆKST OG NYE JOB

Kommuner er en vigtig drivkraft for "grøn vækst". Men mange kommuner mangler imidlertid den rette viden, strategi og handlingplaner, hvis de for alvor skal udnytte mulighederne for grøn jobskabelse og erhvervsudvikling.

I disse år er de danske kommuner ved at tune sig ind på at skabe flere job som erstatning for dem, der er mistet under den nuværende økonomiske krise. Et af de områder, hvor kommunerne i særlig grad har potentiale for at skabe erhvervsudvikling og nye job, er inden for såkaldt "grøn vækst".

Grøn vækst i kommunerne er, når en kommune kombinerer målsætninger om at reducere CO₂-udslippet med målsætninger om vækst og jobskabelse i kommunen.

Der er flere gode eksempler på kommuner, der aktivt arbejder med grøn vækst. I Silkeborg Kommunes erhvervs politik er udviklingen af en erhvervs klynge inden for energi, klima og miljø en vigtig indsats. Målet er 400 nye arbejdspladser inden 2020. Herning Kommune skal over en 4-årig periode skabe 500 nye arbejdspladser baseret på grøn teknologi, bæredygtige materialer, energiafgrøder og fødevarer.

Utilstrækkelig kobling mellem klimamål og vækst

Selvom flere kommuner har grøn vækst på dagsordenen, er det dog kun få kommuner, som i sine strategier og handlingsplaner har fokus på, hvordan de vil skabe grøn vækst. Teknologisk Institut har kortlagt alle danske kommuners klimaplaner, klimamålsætninger og erhvervsstrategier. Dermed har instituttet foretaget en unik "temperatur-

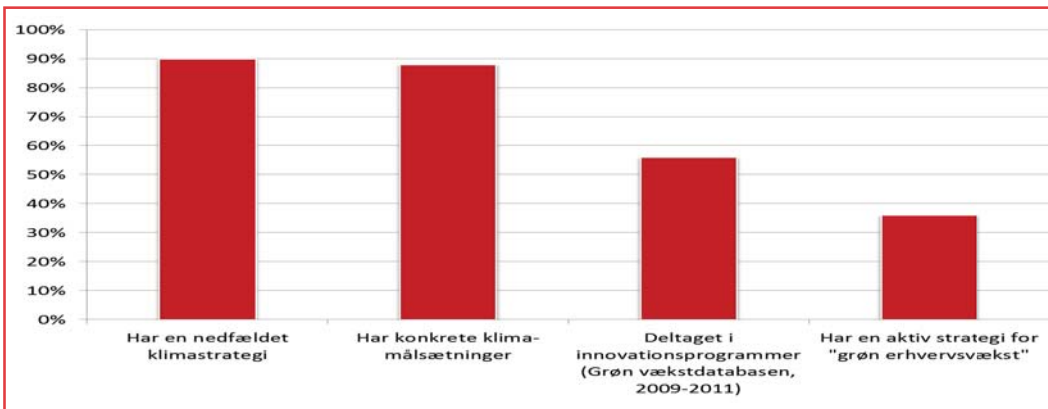
måling" på, hvor langt kommunerne i Danmark er med at skabe rammer for grøn vækst.

Stort set alle kommuner i Danmark har klimamål. Halvdelen af kommunerne deltager i udviklingsprojekter med fx virksomheder om grøn udvikling. Det er imidlertid kun ca. en tredjedel af kommunerne, der kobler deres klima- og miljøindsats direkte op på vækst- og erhvervs politiske mål – eksempelvis gennem partnerskaber med erhvervslivet for at drive innovation og udvikling af nye løsninger i kommunen og for at nå klimamålene.

Klare mål, samarbejde og innovativ kultur

Teknologisk Institut har undersøgt, hvad der karakteriserer frontløberkommunerne inden for grøn vækst. Det er interessant at få indsigt i dette for de kommuner, der ønsker at styrke deres indsats på området. Frontløberkommunerne er ofte karakteriseret ved at have:

- » Klare mål og strategi for både "grøn" og "vækst". Har formuleret strategier – ofte hvor vækst er integreret i klimastrategien.
- » Stærk organisering og legitimitet. Stærk politisk forankring, ledelse og organisering.
- » Innovativ kultur. Åbent samarbejde, fx i offentlig-private erfaringsnetværk.
- » Prioriterer strategisk – ofte på baggrund af evidens – fx gennem analyser og fremtidsscenerier.

Klimamål og grøn vækst-strategier i kommuner.

Kilde:
Teknologisk Institut, 2012.

Frontløberkommuners karakteristika.

Kilde: Teknologisk Institut, 2012.

Mange veje til grøn vækst

Ud over at have et meget forskelligt ambitionsniveau i arbejdet med grøn vækst, er kommunernes erhvervspolitiske værktøjer også meget forskellige. Teknologisk Institut har kortlagt kommunernes erfaringer på området.

Nogle kommuner satser på smart offentligt indkøb med krav om bæredygtighed, mens andre satser på kampagner, investeringer i udvikling af ny grøn teknologi eller skaber miljørigtige bymiljøer i samarbejde med det private.

Valg af virkemidler for at opnå grøn vækst afhænger af behov, mål og prioriteringer og erhvervsstruktur i kommunerne. Og ligeledes afhænger det af, hvordan kommunen organiserer sin erhvervs- og vækstpolitik. Er indsatsen fx tværgående og bredt forankret i kommunen, eller ligger indsatsen i den tekniske forvaltning eller i erhvervsafdelingen?

Selvom der er mange veje til grøn vækst, kan det alligevel være en fordel for mange kommuner at lære af, hvad andre kommuner gør. Hvilke midler virker, og hvilke gør ikke? Hvordan tænker man strategisk på tværs af virkemidler? Og hvordan sikres der en solid kobling mellem miljø- og erhvervspolitiske mål – fx mål om jobskabelse?

Artiklen bygger bl.a. på et projekt om kommuner som drivkraft for grøn vækst, som afsluttes ved årsskiftet.

EUROPA SKAL LEVE AF AFFALD

Den globale vækst øger efterspørgslen efter råvarer: glas, papir, metaller – alt det, der skal til for at producere de varer, vi efterspørger. I EU er vi meget afhængige af at kunne importere en række råvarer.

Det er højaktuelt at undersøge, om vi er for hurtige til at smide affald ud, grave det ned eller brænde det. Eller kan vi forbedre de konkurrencedygtige vilkår for genbrugsmaterialer fra husholdninger og industrien? Et større genbrug ville formindske EU's afhængighed, gøre nødvendige råvarer lettere tilgængelige og reducere presset på jordens ressourcer.

Hvordan styrkes markedet for genbrugsmaterialer?

På vegne af EU-Kommissionen laver Teknologisk Institut nu et omfattende studie af det europæiske marked for genbrugsmaterialer. I studiet skal vi identificere mulighederne for at styrke og forbedre markedet.

Vi kortlægger strømmene af genbrugsmaterialer fra industrien i Europa for at få et overordnet billede af, hvor det største markedsmæssige potentiale befinder sig. For fire udvalgte strømme gennemføres dernæst analyser af markedet, de konkurrencemæssige vilkår og rammebetingelserne.

Studiet afsluttes i slutningen af 2013 og gennemføres i samarbejde med ECORYS (Nederlandene) og Copenhagen Resource Institute.

MENS VI VENTER PÅ INNOVATION I UDDANNELSESSYSTEMET

Uddannelse er blevet et mantra i de politiske debatter om morgendagens konkurrenceevne. Det har ført til utallige uddannelsesreformer og forsøg overalt i verden. Retorikken er, at uddannelse er lig med human kapital, hvilket er afgørende for et lands konkurrenceevne. Men billedet er ikke helt så enkelt. Høje formelle kvalifikationer fører ikke per automatik til et højere kompetenceniveau. Og der er markant forskel på, hvad udkommet af uddannelse er – både på tværs af lande og i et og samme land.

Strategisk implementeringsgap

I en tid hvor mange lande kigger en ekstra gang på de offentlige budgetter, er det værd at forstå, hvorfor så mange udviklingstiltag og reformer inden for uddannelsessektoren har haft så relativ moderat effekt i form af egentlig innovation – forstået som faktiske forbedringer for relevante målgrupper og brugere.

I mange år er ikke mindst IKT set som en af vejene til at skabe læringsmiljøer, som er mere i tråd med den viden, man efterhånden har om, hvordan mennesker lærer, og hvordan man kan fremme kreative og problemløsende kompetencer. På trods af markante investeringer i pilotprojekter og programinitiativer er IKT godt nok blevet en del af hverdagen på alle uddannelsesniveauer, men grundlæg-

gende baseret på undervisningsparadigmer, som kun er marginalt forandrede. I Generaldirektoratet for Uddannelse er man direkte begyndt at tale om et strategisk og systemisk implementeringsgap.

Gentænkning af uddannelse

I en række lande – især uden for EU – kan man omvendt se, at teknologierne efterhånden har nået en modningsgrad og en brugervenlighed, så det er muligt at gentænke uddannelse. Hvad enten det drejer sig om den grundlæggende folkeskole eller om universitetsuddannelserne. Og det er gjort med markante resultater. Også hvad angår skalerbarhed og målbare effekter – effekter der både handler om kvalitet og prisbesparelser.

Det er næppe tilfældigt, at Ben Nelson – tidligere Snapfish – har fået 25 millioner dollars, hvilket er en af de største enkeltinvesteringer i Silicon Valley i mange år. Formålet er at skabe et nyt eliteuniversitet på niveau med MIT og Stanford. Bestyrelsen er i sig selv bemærkelsesværdig, fordi den rummer så markant en indirekte opbakning fra de traditionelle sværvægtene. Modellen vil bygge på in-sourcing af topprofessorer fra hele verden. Optagelseskra­v vil være hårdere end på eliteuniversiteter, men omvendt bredere funderet, end tilfældet er mange steder. Optagelse er baseret på koststrukturer, og det betyder, at verdensklasseud­danne­lse ikke behøver at forblive en drøm for de få.

IKT – andet end e-læring

Det er svært at forestille sig, at vi i Danmark kan løfte og realisere den uddannelsesambition, vi har målsat, hvis ikke vi får tænkt IKT ind i vores innovationsstrategi for uddannelserne som noget andet og mere end e-læring. I takt med at forskning, innovation og uddannelse skal kobles stadig mere dynamisk – som en modvægt til at viden forældes hurtigere og hurtigere – er digitale e-science-infrastrukturer, åbne datamodeller og data-mining en forudsætning for forskning og innovation i verdensklasse.

Herhjemme har vi i dag langt flere "digitalt indfødte", men grundlæggende er uddannelse, forskning og innovation stadigvæk funderet i institutioner, fakulteter, årgange, klas­setrin og faste semestre. For EU-Kommissionen har vi netop gennemført et større udredningsarbejde som grundlag for et potentielt større initiativ under temaet "Opening Education". Det handler om, hvordan hele vores videnproduktion – altså hvordan vi skaber, anvender og udnytter viden – kan og skal gentænkes.

Innovation i uddannelsessektoren: hvad taler vi om – hvad ved vi?

Giver det mening at blive ved med at skelne mellem forsknings- og ikke-forskningsbaserede institutioner, når kernen i uddannelsessystemets rolle og i et innovationssamfund er at gøre alle bedre til at udnytte, forstå, skabe og stille kritiske spørgsmål til det eksisterende videngrundlag – som grundlag for handling?

Og hvordan kan det være, at uddannelsessystemet er et af de delsystemer, som i ringest grad anvender empirisk funderet (international) viden som grundlag for at udvikle og implementere væsentlige reformer? Åbne datastrukturer og digital publicering åbner op for muligheder for at udnytte offentlig finansieret forskning, udvikling og samspilsformer, som kunne udnyttes langt bedre – også til gavn for kvaliteten af uddannelserne – og på alle niveauer.

Vi mangler et erfaringsbaseret og empirisk funderet sprog om innovation i uddannelsessektoren, som ikke alene har perspektiv på det 21. århundredes kompetencer eller på hvor mange, der skal nå hvilket uddannelsesniveau. Der skal fokus på hvilke grundlæggende værdier, der skal være i vores uddannelsessystemer i en verden, som er mere sammenhængende og mere usikker, og hvor viden i sig selv har en meget kort levetid.

Hanne Shapiro
Centerchef
Telefon: +45 7220 1415
hsh@teknologisk.dk

FREMTIDENS DANMARK ER FAGLÆRT

Krav til kvalifikationer er over en bred kam stigende inden for alle arbejdsområder. Færre og færre job er rettet mod ufaglærte. Derfor er uddannelse en del af svaret på de problemer, Danmark står overfor. Ministeriet for Børn og Undervisning har i årets tværgående udviklingspulje lagt vægt på at støtte projekter, der har fokus på, at flere ufaglærte kommer i gang med en uddannelse i AMU-regi, og at faglærte kommer videre med efteruddannelse.

Individuel kompetencevurdering

Inden for landbrug og andre virksomheder med dyrehold bliver produktionsenhederne større og større, produktionen ændrer sig, og der er øget fokus på dyrevelfærd, bæredygtighed og sundhed. Dertil kommer, at der løbende indføres nye teknologier i produktionen til styring og kontrol med henblik på at øge produktiviteten og mindske overforbrug og spild.

Typisk er det en faglært – og ofte en efteruddannet ejer eller leder – der står for driften, og derudover er der i branchen en stor gruppe af ufaglærte medarbejdere. Derfor ønsker parterne bag Jordbrugets Uddannelser at undersøge mulighederne for, at medarbejderne via en individuel kompetencevurdering får anerkendt deres kompetencer, således at de herefter kan gå i gang med et uddannelsesforløb hen mod at blive faglært.

Annemarie Holsbo
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 2644
anh@teknologisk.dk

Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg og Efteruddannelsesudvalget for Bygge/Anlæg og Industri har fået bevilliget et fælles projekt, som gennemføres i samarbejde med fem AMU-uddannelsesinstitutioner. Teknologisk Institut arbejder som konsulent på den del af projektet, der vedrører landbrug og virksomheder med dyrehold.

Anerkendelse af kompetencer og kvalifikationer

I øjeblikket findes der inden for landbrug med husdyrhold ikke et sammenhængende forløb af AMU-kurser, der fører til anerkendelse som faglært. De AMU-uddannelser, der udbydes, bygger i dag i meget stor udstrækning videre på de kompetencer, som den faglærte medarbejder besidder.

Vi skal afdække, hvordan en pakning af AMU-mål kan føre til kompetencer svarende til en faglært, og vi skal beskrive, hvorledes der kan gennemføres en individuel kompetencevurdering af de ufaglærte medarbejdere, så de kan få anerkendt deres kompetencer.

Projektet forventes afsluttet i januar 2014.

BEHOV FOR NYE KOMPETENCER I INDUSTRIEN?

De faglærtes kompetencer er afgørende for, om målsætninger om miljøvenlig og energirigtig grøn produktion kan omsættes til virkelighed. I en opgave for Ministeriet for Børn og Undervisning medvirker vi til at afdække eventuelle kvalifikationsbehov med henblik på at sikre, at industrien bliver uddannelsesdækket. Opgaven bliver gennemført i et tæt samspil med Industriens Uddannelser.

Vi undersøger i øjeblikket hvilke kompetencer og kvalifikationer, de faglærte i fremstillingsindustrien skal have, for at de fortsat kan bidrage til vækst og innovation af produkter og processer. Energiforbrug og minimering af spild bliver stadig vigtigere forudsætninger for vækst og konkurrenceevne i industrien – og dermed også for dagsordenen "produktion i Danmark".

I projektet interviewer vi faglærte og mellemledere i virksomheder for at klarlægge de udfordringer, som stigende energipriser og miljøkrav stiller internationalt orienterede vækstvirksomheder overfor. Hvordan skaber virksomhederne bæredygtig innovation og vækst, og hvordan bidrager de forskellige medarbejdergrupper til dette? Og giver fokus på miljø og energi som konkurrenceparameter behov for nye og flere faglærte kompetencer i industrien?

Opgaven inddrager også internationale perspektiver fra USA, Skotland og Australien. Industriens Fællesudvalg og Metalindustriens Faglige Udvalg indgår i projektet som samarbejdspartnere.

EU 20-20-20-målene

EU sigter på at reducere udledningen af drivhusgasser med mindst 20 pct. sammenlignet med niveauet i 1990. Derudover skal andelen af vedvarende energikilder i det samlede energiforbrug øges med 20 pct. i forhold til de forventede niveauer for 2020.

FAKTA

- » Den danske fremstillingsindustri udmærker sig ved at være blandt de brancher, der har den største vækst i produktiviteten og er dermed blandt dem, der har bidraget mest til værdiskabelsen i Danmark.
- » For hver 100 beskæftigede i fremstillingsindustrien skabes der 35 arbejdspladser i andre brancher.
- » Over 40 pct. af al produktion i Danmark kan henføres til eksport.

Signe Dalgas Kofoed
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 1420
sidm@teknologisk.dk

NETVÆRK FOR SOCIAL INNOVATION - ARBEJDET ER I GANG

Den 27. september mødtes 45 chefer og direktører fra 28 danske kommuner for at lancere "Det kommunale netværk for social innovation". Et åbent netværk er nu etableret for at skabe en fælles forståelse af begrebet og for at diskutere, hvordan kommunerne kan arbejde strategisk med social innovation.

Alvorlige sociale udfordringer

Det stod hurtigt klart, at kommunerne står over for alvorlige sociale udfordringer, og at de eksisterende løsningsmodeller har svært ved at slå til.

Brøndbys borgmester, Ib Terp, konkluderede tydeligt, at der er brug for nye løsninger. Der er behov for social innovation.

Social innovation er et vigtigt supplement til kommunernes øvrige innovationstiltag, der som oftest handler om at fremme innovation *inden for* det kommunale system selv. Dette var en af de indledende pointer fra Mindlabs Christian Bason. Han fortsatte med at understrege vigtigheden af at indgå i samspil med aktører fra andre sektorer og at udforske de mange idéer og

kompetencer, der ligger gemt i krydsfeltet herimellem. Og ikke mindst at få afprøvet nogle konkrete tiltag.

Nye parter skal bringes i spil

At inddrage nye parter som eksempelvis frivillige og pårørende er dog ofte en svær balance. Ældre Sagens direktør, Bjarne Hastrup, understregede vigtigheden af på den ene side at bringe disse parters ressourcer i spil, men på den anden side at lade være med at bruge dem som genvej til at kaste kommunale kerneopgaver fra sig. Budskabet var, at kommunerne bør kortlægge behov og frivillige ressourcer samt støtte og orchestre indsatsen.

Koncentration! 45 kommunale chefer deltog i det første seminar i "Det kommunale netværk for social innovation".

Hovedbudskabet til kommunerne fra MindLabs Christian Bason var: *Afprøv det.*

”... *det er jo faktisk fremtidens velfærdsstat, vi i dag er med til at lægge grundstenene til.*
- Christian Bason, Innovationschef i MindLab.

Trine Alette Panton, leder af den socialøkonomiske virksomhed, Place de Bleu, kom med en række indspil til medlemmerne om, hvordan man kan skabe bedre rammer for socialøkonomiske virksomheder. Kun derigennem kan de komme til at spille en større rolle i at løse de sociale udfordringer.

Will Norman fra The Young Foundation rundede dagen af med at placere netværket i en global kontekst. Overalt i den vestlige verden kigger man lige nu efter alternative måder at løse sociale udfordringer på, og der er en stærk tro på, at social innovation kan rumme en del af svaret.

I december stiller Steen Hildebrandt (professor, forfatter, samfundsdebattør) og Dennis Kristensen (formand, FOA) op til fyraftensdebat i Aarhus.

Planlægningen af forårets arrangementer er i gang, og netværket er løbende åbent for tilmeldinger fra kommunale ledere.

Du kan læse mere på www.teknologisk.dk/det-kommunale-netvaerk-for-social-innovation/32158

SOCIAL INNOVATION

Der findes adskillige definitioner på social innovation.

Netværkets koordinatører, Karsten Frøhlich Hougaard og John René Keller Lauritzen fra Teknologisk Institut, præsenterede deltagerne for tre karakteristika, der typisk kendetegner social innovation i en dansk kommunal kontekst:

- » Nye løsninger på sociale udfordringer,
- » der sker på tværs af den offentlige, private, tredje og uformelle sektor, og
- » hvor der skabes social værdi – både i udfaldet og i selve processen.

OM ANALYSE OG ERHVERVSFREMME

I Analyse og Erhvervsfremme arbejder vi med udvikling og afdækning af de faktorer, der har betydning for virksomheders udvikling og vækst og sammenhængskraften i samfundet.

I vores opgaveløsning kombinerer vi vores viden om innovationssystemer, regionaludvikling, anvendt teknologi og arbejdsmarkedets og uddannelsessystemernes betydning for vækst og velfærd. Blandt vores internationale kunder er EU-Kommissionen, OECD, UNESCO og Institute for Prospective Studies, mens vi på det hjemlige marked løser opgaver for fx ministerier, regioner, kommuner og private virksomheder.

Vi har et solidt metodisk grundlag og en stor faglig viden inden for vores indsatsområder, hvad enten vi gennemfører sektoranalyser, faciliterer scenarieprocesser eller undersøger de dynamikker, der findes på arbejdsmarkedet eller i vores uddannelsessystem.

Vores internationale erfaring er betydelig, og vi giver derfor vores kunder en dyb indsigt i, hvordan de kan bruge globaliseringen og andre udviklingstrends til at imødegå nogle af de udfordringer, vi står overfor i både Danmark og i resten af verden.

Gregersensvej
2630 Taastrup

**Analyse og
Erhvervsfremme**

Telefon 72 20 20 00
Telefax 72 20 20 19

Se mere på
www.teknologisk.dk
www.dti.dk

VIDEN TIL TIDEN udgives af:

Teknologisk Institut
Analyse og Erhvervsfremme
Gregersensvej
2630 Taastrup

TILMELD DIG NYHEDSBREVET PÅ:
analyseogerhvervsfremme@teknologisk.dk

REDAKTION:
Centerchef Hanne Shapiro (ansvarshavende)
Line Ankerstjerne Kruise

Redaktionen kan kontaktes på Ink@teknologisk.dk